
2023-58-RE

Causa 2023-58-RE

(Valente Barbosa c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 366-2023. Recurs d'empara

Aute del 7 de setembre del 2023

BOPA núm. 111, del 20 de setembre del 2023

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 31 de juliol del 2023, per la representació processal del Sr. Renato Filipe Valente Barbosa, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute de l'11 de juliol del 2023, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la defensa i a la llibertat, reconeguts als articles 10 i 9 de la Constitució, i, atès que demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la resolució impugnada;

Vista la Constitució, especialment els articles 9, 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 7 de juliol del 2023, el batlle de guàrdia va inadmetre a *limine* la petició d'*habeas corpus* formulada per la representació processal del Sr. Renato Filipe Valente Barbosa, el qual es trobava detingut perquè havia estat controlat a la frontera andorrana conduint un vehicle quan tindria una prohibició de conduir vigent compresa entre l'1 de juliol del 2023 fins al 29 d'agost del mateix any.

1.2. La representació processal del Sr. Renato Filipe Valente Barbosa va presentar un recurs d'apel·lació contra aquesta decisió, i l'11 de juliol del 2023, el Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava aquest recurs i confirmava íntegrament la resolució dictada per la

1.3. El 31 de juliol del 2023, la representació processal del Sr. Renato Filipe Valente Barbosa va interposar un recurs d'empara contra l'acte de l'11 de juliol del 2023, dictat pel Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la defensa i a la llibertat, reconeguts als articles 10 i 9 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent exposa que va ser detingut a la frontera hispano-andorrana conduint un vehicle quan tenia suspès el permís de conduir a causa d'una sanció administrativa.
- En primer lloc, reconeix que va ser assistit d'un advocat en el moment de l'entrevista amb un agent de policia i que se li va lliurar l'informe policial efectuat, però que va haver de retornar l'informe una vegada acabada l'entrevista.
- Al·lega que s'ha vulnerat el seu dret a la defensa per tal com no se li va lliurar una còpia d'aquest informe en aquell moment, així com la documentació adjunta (comunicació dels seus drets, notificació de la sanció administrativa, etc.), sobretot perquè el batlle de guàrdia sí que va poder disposar-ne d'una còpia.
- Així mateix, també considera que és contrari al seu dret a la defensa que s'obligui a retornar als lletrats la còpia que se'ls ha facilitat en el moment d'entrevistar-se amb el detingut.
- En segon lloc, manifesta que s'ha vulnerat el seu dret a la llibertat derivada de la seva detenció il·legal i desproporcionada a causa de la seva durada.
- Recorda que va ser detingut el 6 de juliol del 2023 a les 18.35 h, que l'advocat es va poder reunir amb ell al voltant de les 21.00 h, que posteriorment, un agent de policia va procedir a la seva entrevista i va redactar l'informe policial; no obstant això, va estar detingut tota la nit amb l'excusa que quedaven encara pendents de practicar diverses diligències, essencialment la seva declaració en seu policial, tot i haver reconegut en entrevista prèvia els fets dels quals se l'acusava i concretament que estava conduint amb el permís de conduir suspès, element recollit en l'informe policial previ.
- Al·lega que el seu advocat va presentar la petició d'incoació del procediment d'*habeas corpus* a les 21.34 h, tal com consta en les actuacions, i no a les 22.28 h com indica el Tribunal de Corts.
- Per tots aquests motius, considera que hagués hagut de ser posat a disposició judicial de manera immediata, i en no fer-ho va ser detingut il·legalment i es va vulnerar el seu dret a la llibertat.
- Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que anul·li la resolució impugnada.

2.2. Argumentació del Tribunal de Corts

-
- El Tribunal de Corts recorda, amb caràcter previ, que en el marc del recurs d'apel·lació no es poden introduir qüestions noves i diferents d'aquelles que van motivar la resolució de la primera instància.
 - Per tant, no efectua cap pronunciament, entre d'altres, sobre la manca de lliurament d'una còpia de les actuacions policials.
 - Pel que fa a la pretesa detenció il·legal del recurrent, reprèn cronològicament el desenvolupament dels fets: el recurrent va ser detingut *in fraganti*, el 6 de juliol del 2023 a les 18.35 h, circulant amb el permís de conduir suspès, fets que podien ser constitutius d'un presumpte delictes de desobediència a l'autoritat administrativa; d'acord amb l'article 27 del Codi de procediment penal, i, els agents del Servei de Policia tenien l'obligació d'efectuar-ne la detenció; el 7 de juliol del 2023, a les 9.43 h el recurrent va ser posat a disposició judicial.
 - Per tant, la detenció va durar menys del termini de 48 hores previst a l'article 28 del Codi esmentat i no podia considerar-se com a una durada excessiva, desproporcionada, arbitrària, injustificada i il·legal.
 - Així mateix, tot i que la representació lletrada del recurrent hagués formulat el procediment de l'*habeas corpus*, el 6 de juliol del 2023 a les 22.28 h, encara calia practicar una diligència essencial com és la declaració del detingut que ha de constar en l'atestat policial de conformitat amb allò que disposa l'article 23.1 c) del Codi de procediment penal, així com la recerca i la recopilació de la informació administrativa rellevant sobre els motius de la suspensió del seu permís i les seves modalitats.
 - El Tribunal de Corts va concloure que no s'havia vulnerat el dret a la llibertat del recurrent i va desestimar el seu recurs d'apel·lació, confirmant la decisió de la primera instància.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

- 3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.
- 3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració dels drets constitucionals a un procés degut i a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.
- 3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).
- 3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si el Tribunal de Corts ha vulnerat el dret a la llibertat del recurrent, per tal com va considerar que la seva detenció des del 6 de juliol del 2023 a les 18.35 h fins a l'endemà a les 9.43 h no era una durada excessiva, desproporcionada i il·legal; així com, si ha vulnerat el dret a la defensa, pel fet de

no haver examinat la qüestió sobre la manca de lliurament d'una còpia de les actuacions policials.

3.5. Pel que fa a la vulneració del dret a la defensa

- És cert que un dels principis rectors de l'apel·lació és que només poden ser examinats en segona instància aquells arguments que hagin estat presentats i discutits en el marc de la primera instància.

- Ara bé, de les actuacions es desprèn que la representació processal del recurrent no va plantejar en primera instància l'argument sobre la manca del lliurament de la còpia de l'informe policial en el moment del seu redactat, ni de la documentació adjunta.

- Per consegüent, el Tribunal de Corts no ha vulnerat el dret a la defensa de la part recurrent pel fet de denegar l'examen de les al·legacions que no havien estat plantejades en primera instància.

3.6. Pel que fa a la vulneració del dret a la llibertat

- El dret a la llibertat de la persona és un dels drets més preuats i com a tal està garantit a l'article 9 de la Constitució que enuncia que "*Totes les persones tenen dret a la llibertat i a la seguretat i només en poden ésser privades per les causes i d'acord amb els procediments establerts a la Constitució i les lleis*".

- Aquest mateix article disposa que "*La detenció governativa no pot durar més del temps necessari per dur a terme les indagacions tendents a l'esclariment del cas i mai no pot excedir de quaranta-vuit hores sense que el detingut sigui posat a disposició de l'autoritat judicial*".

- De manera complementària, l'article 6 de la Llei transitòria de procediments judicials declara que una persona serà considerada detinguda il·legalment quan, entre d'altres, l'autoritat policial l'hagi detinguda sense que concorrin els supòsits legals, o sense que s'hagin respectat les formalitats i els requisits legals, o quan estigui detinguda per més temps del previst per la llei.

- En aquest cas, de les actuacions se'n desprèn que el recurrent va ser detingut *in fraganti*, el 6 de juliol del 2023 a les 18.35 h, circumstància que justificava la seva detenció en aplicació de l'article 27 del Codi de procediment penal; que es va poder reunir amb el seu advocat al voltant de les 21.00 h; que un agent de policia va redactar un informe després d'entrevistar-se amb el recurrent i el seu advocat, informe que va ser posat seguidament en coneixement de l'advocat i tramès al batlle de guàrdia el 7 de juliol del 2023.

- La detenció governativa del recurrent s'estén doncs del 6 de juliol del 2023 a les 18.35 h fins a l'endemà a les 9.43 h i es justifica en la recerca de les informacions relatives a les infraccions que havien dut a la suspensió del seu permís de conduir.

- Així doncs, la durada de la detenció, inferior a la durada legal establerta a la Constitució, no és desproporcionada, ni arbitrària i es justifica en la necessitat de recercar les informacions complementàries relatives a la resolució de suspensió del permís de conduir del recurrent.

- Per aquests motius, la durada de la detenció del recurrent no ha vulnerat de manera manifestament desproporcionada el dret a la seva llibertat.

3.7. Per consegüent, aquest recurs d'empara està mancat de contingut constitucional i ha de ser inadmès a tràmit.

Per tot això que s'ha exposat,

El Tribunal Constitucional del Principat d'Andorra,

Decideix:

1. No admetre a tràmit el recurs d'empara 2023-58-RE interposat per la representació processal del Sr. Renato Filipe Valente Barbosa contra l'aute de l'11 de juliol del 2023, dictat pel Tribunal de Corts.
2. Notificar aquest aute a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia, a la presidenta del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal.
3. Publicar aquest aute, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

Acordat a Andorra la Vella, el 7 de setembre del 2023.

Jean-Yves Caillet Joan Manel Abril Campoy
President Vicepresident

Dominique Rousseau Josep-D. Guàrdia Canela
Magistrat Magistrat